

Amb **dret a** **transformar**

Guia per impulsar projectes
educatius per la **justícia global**

APUNTS DEL CAU 6

Autoria: Obliques i Escoltes Catalans, juliol 2020

Edició: Escoltes Catalans

Disseny gràfic i maquetació: comuco.coop

La guia està editada en format lliure i obert. Podeu utilitzar-la i compartir-la, però si us plau recordeu citar l'autoria. La guia no pot ser utilitzada per fins comercials.

“Milions de petits rierols
mai aconseguirien creuar el desert,
i les seves aigües desapareixerien
entre la sorra.

**Però, si s'uneixen,
esdevenen un riu prou gran per travessar-lo”**

Gibran Khalil Gibran

Hola!

Escoltes Catalans entenem la nostra acció educativa com un compromís amb el món que ens envolta. Com diu la famosa dita escolta, **“volem deixar el món millor de com l’hem trobat”**. Però que fàcil és dir-ho i que complicat és dur-ho a la pràctica, no? **La guia que teniu a les mans vol ajudar a aconseguir aquest objectiu.**

Abans de començar: amb quin món es compromet l’escoltisme?

Tenim molt clar que formem part d’un món que té moltes coses que no ens agraden: desigualtats socials, esgotament de recursos naturals, agressions racistes i masclistes sistemàtiques... Com diuen des dels feminismes, cada dia sembla més difícil viure unes vides que valguin la pena de ser viscudes.

Però compte! No caiguem en una espiral de pessimisme. Arreu del món hi ha alternatives als marges de les lògiques sistèmiques que ens ofeguen. També trobem lluites connectades arreu del món que defensen amb ràbia digna, com deien els zapatistes, que tenim uns drets humans individuals i col·lectius als quals no renunciarem. I des d’aquestes diverses lluites s’ha construït una perspectiva que avui

veiem en molts projectes que busquen la justícia global: l'enfocament de Gènere i Drets Humans. Des d'aquí, s'estan articulant xarxes de solidaritat i suport mutu a nivell local i global entre aquelles persones i col·lectius a qui se'ns vulneren els nostres drets dia sí dia també.

L'enfocament amb el qual proposem treballar aquí creiem que s'emmarca en una llarga tradició de l'escoltisme d'implicar-se amb allò que passa al seu entorn, de contribuir a articular una participació real d'infants i joves en aquells pobles i barris on viuen. Així enfortim la cohesió social i construïm vides dignes de manera col·lectiva.

Des d'Escoltes Catalans tenim l'oportunitat de començar a repensar-nos des de l'enfocament de Gènere i Drets Humans. Això sí, com sempre, amb l'esperit crític que ens caracteritza! Les següents pàgines d'aquesta guia van d'això.

**T'atreveixes a
acceptar el repte?**

0

1

2

3

O

NO ONE IS

Justícia Global:

És un concepte molt ampli que parteix de la idea que vivim en un món que no és just i on cal trobar la manera de transformar les relacions de poder. Això implica definir què entenem per justícia, quines són les institucions responsables de que hi hagi justícia i quin rol hi té la distribució de la riquesa. Així doncs, hi ha moltes maneres de donar resposta a aquests debats i això comporta aproximacions diferents a la justícia global. Per tant, definir què entenem per justícia global és una acció política que cada entitat ha de fer i que tot seguit ha de tenir un efecte directe i ser coherent amb els projectes i campanyes que es promouen.

Educació per a la Justícia Global:

Fa referència als projectes que s'executen al nostre territori per educar a la societat en els mecanismes, processos i necessitats per assolir una major Justícia.

Cooperació per al desenvolupament:

Fa referència als projectes que s'executen a un territori diferent al nostre amb el qual es vol cooperar per millorar el seu desenvolupament humà.

Educació per al desenvolupament (EpD):

Fa referència als projectes que s'executen al nostre territori per educar a la societat en els mecanismes, processos i necessitats per assolir el desenvolupament humà, tant al nostre territori com a un altre territori.

Drets Humans (DH):

Són drets inherents a tots els éssers humans, sense distinció de nacionalitat, lloc de residència, sexe, origen nacional o ètnic, color, religió, llengua, o qualsevol altra condició. Aquests drets són interrelacionats, interdependents i indivisibles.

Titulars de Drets:

Ho som totes les persones perquè tenim els drets garantits a la Carta de Drets Humans i altres Tractats Internacionals!

Titulars d'Obligacions:

Tots els poders públics, incloent-hi l'executiu, legislatiu i judicial, que tenen el deure de respectar, protegir i complir els DH.

Titulars de Responsabilitats:

Empreses, ONG, mitjans de comunicació i qualsevol altre tipus d'organització, també les famílies, les comunitats i les persones individuals hem de garantir que es compleixen els DH Global tant al nostre territori com en un altre.

1

Tenim una
actualització
pendent:
**un nou
enfocament**

Enfocament de Gènere i Enfocament Basat en Drets Humans

- 1.1** Enfocament de Dones o de **Gènere**?
Com incorporem la perspectiva de gènere a Escoltes Catalans
- 1.2** Parlem de **Drets Humans**?
Com fem el canvi de xip a Escoltes Catalans
- 1.3** Per què ens agrada l'**EGiBDH**
—
L'apunt: Què és la incidència política?
—
- 1.4** En resum...

Enfocament de Gènere i l'Enfocament Basat en Drets Humans

De què estem parlant?

L'Enfocament de Gènere i l'Enfocament Basat en Drets Humans (EGiBDH) **són unes ulleres que ens posem per dissenyar, executar i avaluar projectes perquè transformin les relacions de poder entre diferents actors de la societat**. Aquest enfocament considera que els privilegis i relacions de poder, que sovint es basen en desigualtats sistèmiques o “estructurals”, són els artífexs de les vulneracions dels drets humans. Posa especial èmfasi en les relacions de gènere i en els col·lectius més vulnerabilitzats. L'EGiBDH està regulada per la Llei de Cooperació de Catalunya, integrada en el Pla Director 2019-2022, i com a tal és d'obligat compliment.

Anem a pams

No us atabaleu! **Aquesta guia us servirà per aprendre a canviar la mirada** i poder enfocar els vostres projectes educatius des de l'EGiBDH. Tot seguit trobareu l'explicació detallada dels dos enfocaments i podreu descobrir com suposen un canvi de paradigma i una nova forma de treballar i d'enfocar la vostra tasca educativa.

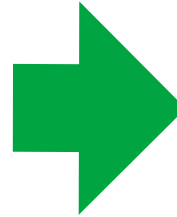
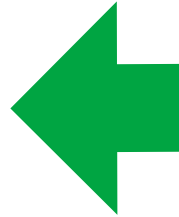
A person is painting a pink female symbol on a wall. The symbol consists of a circle with a vertical line and a horizontal line extending from the top right. The person is wearing a blue and white patterned bracelet. The wall is white and has other pink and purple markings, including a handprint and a face. The scene is brightly lit, casting shadows on the wall.

1.1

Enfocament de Dones o de Gènere?

Per començar, ens centrarem en l'Enfocament de Gènere, la primera part de les sigles EGIBDH. Sovint el confonem amb l'enfocament de dones però tots dos són ben diferents i cal tenir clar amb quin treballam. Us ajudem a decidir-ho!

Enfocament de Dones

Enfocament de Gènere

(o perspectiva de gènere)

“Si volem que una comunitat es desenvolupi, cal incorporar les dones en les accions de transformació i no excloure-les de les decisions i processos de canvi”.

És un enfocament dels anys 70 que considera que les dones són agents claus per al desenvolupament dels territoris, ja que fins al moment, el projectes no distingien entre homes i dones, i per tant, sovint les dones en quedaven excloses. Per primera vegada, en el món de la cooperació al desenvolupament es reconeix que les dones són subjectes polítics i de drets i que han d'intervenir en els processos i presa de decisions de les seves comunitats per assegurar-ne el desenvolupament.

Tot i així, aquest enfocament es queda curt ja que no contempla que **la manca de desenvolupament de les comunitats no és a causa de l'exclusió de les dones de l'esfera pública, sinó que la causa real són les relacions de poder i de gènere** que regeixen les comunitats. La manca d'igualtat, és el que impedeix el desenvolupament!

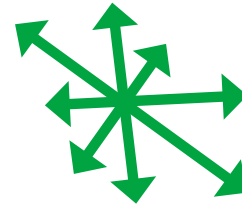
“Si no revertim les desigualtats de gènere, els privilegis i els rols de poder, el desenvolupament serà injust i superficial. Una societat desenvolupada és aquella que redueix tant com pot les desigualtats”.

Aquest enfocament sorgeix als anys 90 en reacció a l'enfocament de dones, que es considera insuficient.

Per a l'enfocament de gènere, revertir les relacions desiguals de gènere és l'eix clau per assolir el desenvolupament. Així doncs, considera que no n'hi ha prou amb la igualtat d'accés als recursos materials (feina, vivenda, terra), sinó que cal defensar el compliment de drets de totes les persones, en concret, de les més vulnerables, perquè el desenvolupament sigui real i profund.

“El feminisme eficaç ha de lluitar contra l’homofòbia, l’explotació de classe, raça i gènere, el capitalisme i l’imperialisme”. Angela Davis

Així doncs, perquè l’enfocament de gènere sigui realment transformador, cal que l’anàlisi de les relacions de gènere es realitzi en clau interseccional, on s’analitzin totes les discriminacions i es reverteixin els privilegis, no només per motiu de gènere.

La interseccionalitat sosté que no es pot fer front a cap tipus d’opressió sense atendre la confluència amb les altres opressions i privilegis que configuren el nostre sistema. És a dir, no podem lluitar contra el masclisme sense atendre com interacciona amb el racisme, el classisme, l’adultcentrisme, l’homofòbia, etc; ni com aquesta interacció genera opressions noves i diferenciades.

Què hem après?

Aquí tens alguns exemples de campanyes actuals. Estan dissenyades des d'un enfocament de dones (ED) o de gènere (EG)?

1 - Campanya "On són les dones?", vol denunciar la manca de dones als mitjans de comunicació i exigeix que hi hagi paritat, és a dir, 50% dones i 50% homes a tots els mitjans.

2 - Campanya per revisar el model educatiu de Catalunya per tal que incorpori de forma transversal la perspectiva de gènere i així revertir les desigualtats i rols de gènere en totes les etapes educatives.

3 - Campanya per augmentar les baixes per maternitat i paternitat per garantir la cura d'infants amb igualtat de condicions i posar les cures al centre de la societat.

4 - Campanya per promoure que més dones s'apunten a carreres tecnològiques, ja que és un sector on hi ha majoritàriament homes.

* Recorda que:

L'ED busca que les dones s'incorporin i participin en la societat en igualtat de condicions.

L'EG pretén modificar les estructures que generen relacions de poder desiguals entre els gèneres per construir una nova societat més igualitària.

Com incorporem l'enfocament de gènere?

Incorporar l'enfocament de gènere a Escoltes Catalans implica fer-ho en totes les nostres activitats: projectes educatius, caus, trobades, campaments...

Però també implica fer-ho a dins de la nostra entitat. Això vol dir incorporar la perspectiva de gènere i qüestionar les relacions de poder que es donen a la nostra estructura associativa i dels agrupaments - unitats, consells, juntes, Assemblea... És una feïnada, però si ho fem mica en mica, ho aconseguirem!

***A continuació, teniu un qüestionari** que us servirà per tenir una primera diagnosi per saber quines mancances generals teniu i per on heu de començar a treballar.

Per a cada punt, podríeu identificar mil canvis per millorar-lo i de ben segur se us acudiran moltes situacions quotidianes que caldria canviar.

Tot i així, amb aquest qüestionari només volem ajudar-vos a tenir una imatge general d'on coixegeu i que, tot seguit, **poseu fil a l'agulla!**

Com a activitat d'autoavaluació al Consell d'Agrupament, us suggerim que valoreu en quin grau compliu amb allò que indica cadascuna d'aquestes frases. Al vostre cau, on us situeu en clau de gènere?

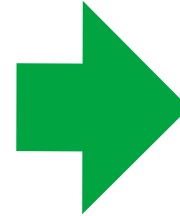
- Tenim mecanismes de prevenció i actuació contra les violències masclistes.
- Ens formem i debatem sobre gènere i interseccionalitat.
- Codissem projectes amb infants i joves (titulars de drets).
- Analitzem l'impacte dels nostres projectes en les nenes i noies (impacte de gènere).
- Teixim xarxa amb organitzacions i moviments feministes i de defensa de DH.
- Analitzem els rols de poder a l'entitat.
- A més, actuem per canviar els rols de poder a l'entitat.
- Analitzem la divisió sexual del treball i els rols de gènere a l'entitat.
- A més, actuem per canviar la divisió sexual del treball a l'entitat.
- Denunciem les violacions de DH contra les dones i col·lectius vulnerabilitzats.
- A més, ens mobilitzem i incidim contra aquestes violacions de DH.

1.2

Parlem de Drets Humans?

Tot seguit, ens endinsarem en la segona part de les sigles EGIBDH i veurem com aquest enfocament aporta una nova mirada a com entenem i impulsem el desenvolupament humà sostenible.

Altres Enfocaments

Drets Humans

Sovint, els projectes s'enfoquen a satisfer necessitats i a garantir l'accés de totes les persones als recursos econòmics, naturals... i molta gent pot pensar que això és suficient per assolir un desenvolupament humà sostenible. Tanmateix, quan treballem des d'aquesta òptica, els projectes poden tendir més fàcilment a l'assistencialisme i a cobrir les necessitats, on manca una anàlisi estructural de les causes que generen les desigualtats.

A més a més, satisfer les necessitats de totes les persones no assegura que es garanteixin els drets humans. Pensem en alguns exemples? La Xina té un alt desenvolupament humà però s'hi vulneren drets humans! I a Catalunya també, no?

Segurament heu sentit a parlar dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (Agenda 2030). Aquests objectius són una bona oportunitat per marcar un full de ruta a tot el món i promoure compromisos per part dels estats. Tot i així, es queden curts, ja que tenen data de caducitat i són voluntaris, és a dir, els estats no hi estan obligats!

Drets Humans

Quan parlem de garantir els drets humans, posem èmfasi en el fet que sense aquesta garantia és impossible que hi hagi un desenvolupament humà sostenible. Tenir accés als recursos econòmics i naturals és imprescindible, però no és suficient per assegurar que es compleixen els drets humans. A totes les societats hi ha normes i estructures socials, polítiques i econòmiques que provoquen la desigualtat. L'enfocament en drets humans té en compte aquestes relacions de poder i les desigualtats que se'n deriven i pretén incidir per revertir-les.

Aquest enfocament se sosté en tots els Tractats Internacionals que regulen i garanteixen els drets humans. Per tant, no tenen data de caducitat i són d'obligat compliment per a tots els estats, ja que tenim un sistema internacional de seguiment i protecció del seu compliment i mecanismes legals de denúncia.

Per exemple

Els infants tenen reconegut el dret a una alimentació, habitatge i atenció mèdica de qualitat. Creieu que aquest dret està garantit per a tots els infants de Catalunya? Si no ho està, cal denunciar-ho i assegurar que es garanteix, perquè l'Estat hi està obligat!

Com fem el canvi de xip a Escoltes Catalans?

Abans de res, cal que modifiquem les preguntes que ens fem quan estem definint els nostres projectes o activitats, i cal que les canviem per les preguntes de la columna de la dreta. De ben segur que el nostre projecte serà ben diferent.

1. A quina necessitat responem?

1. Quin dret humà defensem?

2. Qui són les persones beneficiàries?

2. Qui són les persones titulars d'aquest dret?

3. Quin rol hi tenen les dones?

3. Com intervenen les relacions de gènere en aquesta problemàtica?

Què hem après?

Aquests són alguns exemples de projectes i campanyes actuals. **Treballen des d'un enfocament de necessitats o de drets humans?**

1 - La Plataforma d'Afectades per la Hipoteca en la seva tasca de defensa de l'habitatge i la fi dels desnonaments.

2 - El Banc dels Aliments en la seva recollida i repartiment d'aliments de Nadal.

3 - Tanquem els CIE (Centres d'Internament d'Estrangers), en la seva campanya per tancar aquests centres on s'hi empresonen persones que han migrat i es troben en situació administrativa irregular.

4 - Vacances en pau, projecte d'acollida d'infants sahrauís amb famílies catalanes a l'estiu.

1.3

Per què ens agrada l'EGiBDH?

Perquè els projectes no estan enfocats a resoldre necessitats sinó a la **garantia de drets humans**.

—

Perquè per tant, no hi ha beneficiaris o beneficiàries, sinó persones **titulars de drets**.

—

Perquè si hi ha titulars de drets, també hi ha **titulars d'obligacions** (Estat i Administracions Públiques) **i de responsabilitats** (organitzacions com la nostra, universitats, mitjans de comunicació, cooperatives, empreses...).

Perquè ens obliga a **conèixer el marc normatiu** que regula el dret que volem defensar.

—

Perquè així doncs, els projectes defineixen les seves accions tenint en compte la **normativa i tractats** i, per tant, dur a terme el projecte no deriva del bonisme o la caritat de les organitzacions sinó de l'obligatorietat de compliment d'aquesta normativa. Fem el projecte o campanya perquè ho hem de fer!

—

Perquè els projectes estan enfocats a defensar els drets i, per tant, incorporen **accions d'incidència política**.

L'apunt

Què és la incidència política?

La incidència política fa referència a totes aquelles habilitats, recursos i accions per influir en la gestió d'allò comú per garantir els drets de totes les persones en igualtat de condicions i treballar per una major justícia social.

La incidència procura construir consens i suport social al voltant d'una idea, no imposar-la.

La incidència vol canviar com es prenen les decisions (legislacions, normatives, processos, sistemes), no resol casos concrets o puntuals.

La incidència requereix una crida a l'acció concreta, no només sensibilitzar sobre una causa.

La incidència implica la defensa col·lectiva d'un dret i la proposta d'una solució realista, que pot trigar anys a arribar ja que sempre comporta canvis d'actituds i comportaments.

La incidència no només es dirigeix als i les responsables polítics, sinó a tothom qui té poder de decisió, com per exemple la Junta d'una entitat o la Direcció d'una empresa.

La incidència és un exercici de participació ciutadana imprescindible per millorar la qualitat de les democràcies i garantir l'equilibri de poder.

1.4

En resum...

L'**objectiu** del projecte és la consecució dels **Drets Humans**.

—

El projecte es dissenya, executa i avalua juntament amb els i les **titulars de drets**.

—

Posem un major èmfasi en el **procés**, no només en el resultat.

—

Els resultats desitjats han de ser a llarg termini i suposar un **impacte transformador**.

Treballem sempre des de la **INTERSECCIONALITAT** i amb els **col·lectius més vulnerabilitzats**, perquè millorar les condicions de qui està pitjor millora el benestar de la resta.

—

Cal que la **nostra pròpia associació** es qüestioni i replantegi des de l'Enfocament de Gènere i de Drets Humans i treballi per revertir les relacions de poder.

—

Cal que les nostres associacions col·laboradores també treballin, o entenguin, l'EGiBDH. Ens enfocuem cap a la **INCIDÈNCIA POLÍTICA I SOCIAL**.

2

Ens actualitzem: pautes per aplicar l'EGiBDH

L'apunt: Com treballar amb infants com a titulars de drets?

—

Els passos a seguir

- 2.1** En quin **CONTEXT** treballem?
 - 2.1.1 Analitzem el dret vulnerat
 - 2.1.2 Mapa d'actors
 - 2.1.3 Relacions de gènere
 - 2.1.4 Altres preguntes a fer-nos
- 2.2** Ara sí, **DISSENYEM** el projecte
 - 2.2.1 Objectius generals i específics
 - 2.2.2 Resultats esperats
 - 2.2.3 Indicadors
 - 2.2.4 Activitats
- 2.3** L'hora de la veritat, **IMPLEMENTEM** el nostre projecte
- 2.4** **AVALUEM** els errors, celebrem els èxits i **SEGUIM!**

L'apunt

En aquesta guia us expliquem com anar a per totes. Ara bé, sou vosaltres, conjuntament amb la unitat, qui haureu de valorar en quin grau de profunditat podeu aplicar els passos següents, en funció de la branca, el grup, les participants, els seus interessos i el temps.

Participar és un procés que implica múltiples aprenentatges, que porta a aprendre a decidir, dialogar, crear propostes conjuntes, treballar en equip, organitzar-se internament acordant com fer-ho, desenvolupar una mirada crítica de l'entorn i a comprometre'ns-hi. És un procés que es dona a poc a poc, del qual se n'aprèn adquirint habilitats i maneres de fer que ajuden a saber participar. Per això cal que sigui un procés gradual i no vulguem passar del 0 al 100 en un tres i no res.

Potser aquestes reflexions us permeten repensar com vosaltres i les vostres branques lidereu o participeu en un projecte com aquest. **Què hem de tenir en compte?**

Com treballar amb infants com a titulars de drets?

Informar obertament del projecte i dels passos que se seguiran, crear espais on puguin parlar, escoltar-los i incorporar les seves propostes, retre comptes... en definitiva, establir una relació igualitària on la coordinació del procés es vagi compartint i assumint conjuntament amb el suport i guiatge de l'equip de caps.

Participar no vol dir fer-ho tot, sinó decidir on, com i en quin moment. És fàcil caure en el pensament que elles no són capaces de fer moltes coses, però abans de descartar res, parleu-ne conjuntament, potser us endueu una bona sorpresa. Compartiu quines parts del procés els interessin més i potencieu-les. Com a caps no heu de prendre decisions en relació al projecte sense el grup d'infants, adolescents i joves. I en cas que es faci, es debat amb tot el grup en la propera trobada i s'exposen els motius de la proposta, que pot ser acceptada o no pel grup. Ep! Però recordeu que cal fer-ho de forma lúdica i entretinguda, no volem convertir-nos en un espai avorrit i adult. Fem servir metodologies adaptades als interessos del grup, defensar els drets humans ha de ser divertit!

Considerar infants, adolescents i joves com a titulars de drets comporta treballar-hi des d'una òptica no adultocentrista i ser conscients en la nostra intervenció del poder adult de què gaudim i que moltes vegades ells i elles tenen assumit.

Probablement penseu que dissenyar un projecte amb aquest enfocament és molt tècnic i augmentarà la distància entre infants i adults, però no ha de ser així! Els infants poden identificar perfectament allò que no els agrada, per exemple, que l'escola no els doni veu ni escolti les seves necessitats. Tot seguit vosaltres ho podeu formular en clau de dret i aprendre plegades com defensar els drets humans. Seguint amb l'exemple, no es garanteix el dret a l'educació en la seva totalitat perquè als infants no se'ls està permetent participar en com volen que sigui la seva educació.

La participació transformadora comporta dotar d'importància els processos de presa de decisions, de debat, d'arribar a consensos i de treballar conjuntament. Això implica reduir els resultats que esperem i entendre que la millora de la participació ja és un resultat esperat molt ambiciós.

És a dir, si la unitat amb qui ho estem treballant identifica una sola acció per defensar el dret (farem una manifestació disfressades i amb molta música), no passa res. Fem que sigui la millor acció, construïm plegades tot el procés de preparació i fem que tot el procés sigui un gran aprenentatge.

Els grups de discussió, la facilitació de processos, el teatre, les enquestes, el joc... totes són estratègies vàlides per millorar la participació i augmentar l'empoderament de les persones titulars de drets si tenen per objectiu construir col·lectivament el projecte i el propi procés d'aprenentatge.

No volem repetir allò que estem denunciant! Si estem defensant l'accés a la participació, cal que el nostre procés sigui participatiu! Això passa per donar-nos el temps necessari, no fixar terminis, ser flexibles i sobretot, no deixar-nos a ningú pel camí. Volem que tot el grup s'hi senti involucrat de la manera que cadascú ho decideixi i que tothom hi trobi el seu espai!

Els passos a seguir. Som-hi?

Si volem desenvolupar projectes educatius transformadors, hem de començar per planificar la nostra tasca educativa a partir de projectes de mitjana-larga durada, que parteixin dels nostres

objectius pedagògics i que incorporin l'EGiBDH en totes les fases. Això comporta deixar de banda les activitats bolet i dedicar temps a planificar amb infants, adolescents i joves!

- 2.1.1** Analitzem el dret vulnerat
- 2.1.2** Mapa d'actors
- 2.1.3** Relacions de gènere
- 2.1.4** Altres preguntes a fer-nos

- 2.2.1** Objectius
- 2.2.2** Resultats
- 2.2.3** Indicadors
- 2.2.4** Activitats

2.1

En quin context treballem

La part més important i la més oblidada!

2.1.1 Analitzem el dret vulnerat

En el nostre context, quin dret creiem que hem de defensar?

Allà on desenvoluparem la campanya, pensem quin dret s'està vulnerant, segurament n'hi ha més d'un, però en triem només un; en concret, aquell en què creiem que podem aconseguir més millores dins el nostre marge d'actuació! Per exemple, podem treballar el dret a la participació, el dret a l'educació de qualitat...

Quines lleis, normatives i regulacions el protegeixen a nivell internacional i local?

Revisem la Declaració dels Drets Humans, els Drets dels Infants, la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la ciutat, etc.

A qui se li ha vulnerat aquest dret?

Els titulars de drets d'Escoltes Catalans són principalment els infants, adolescents i joves, tenint en compte la seva diversitat. Cal que pensem conjuntament quins drets se'ls estan vulnerant en el nostre context i en clau interseccional i com defensar-los dins de les nostres capacitats, que normalment són més de les que ens pensem!

el nostre exemple

Què ha passat?

Al nostre municipi hi ha hagut un explosió en una planta petroquímica que ha contaminat l'aire i, a partir de diferents debats que hem tingut amb les diferents unitats, hem decidit que l'agrupament vol dir-hi la seva. Tothom està molt preocupat per la qualitat de l'aire, el medi ambient i la seguretat. Per això hem decidit defensar "el dret de tot ésser humà i els pobles en què s'integren a gaudir d'un medi ambient sa, equilibrat i segur, així com també, a gaudir de la biodiversitat present al món i a defensar el sosteniment i continuïtat del seu entorn per a les generacions futures" (article 3, Carta Drets Humans Emergents). El **dret al medi ambient** també està recollit en l'article 45 de la Constitució Espanyola.

La contaminació constant de l'empresa cap al territori (de l'aire, el sòl, l'aigua, acústica, lumínica, etc.), la manca de controls públics i transparents de la qualitat de l'aire i dels seus efectes en la ciutadania i la biodiversitat del territori, la manca de seguretat a la fàbrica i els errors en el protocol de prevenció en cas d'explosió comporten que el dret anterior **no s'estigui garantint**. Així doncs, el dret es vulnera en

múltiples dimensions: no hi ha recursos de qualitat per garantir el dret, la població no té informació transparent i pública per assegurar que es garanteix el dret i no està assegurada la sostenibilitat de la biodiversitat i d'un aire de qualitat.

Les persones titulars de drets són tota la societat, però en concret, infants, adolescents i joves de l'agrupament del municipi, ja que són les persones més exposades a la contaminació de l'aire i a la reducció de la biodiversitat del seu entorn.

Els titulars d'obligacions són en primer lloc l'empresa que gestiona la fàbrica, l'Ajuntament del municipi (el govern i els altres grups municipals) i ens limitarem a arribar fins a la Generalitat.

Els titulars de responsabilitats són tota la societat, sindicats de treballadors i treballadores de l'empresa, famílies de l'agrupament, caps i tot Escoltes Catalans, moviments socials del territori, Universitats, cooperatives de consum, associacions culturals, etc.

Eines per a diferents branques

Com hem vist, les unitats han de ser **particips actives en totes les fases. Quines metodologies i eines ens poden ajudar en l'anàlisi del context? Us proposem algunes activitats que tenen per objectiu analitzar, en el seu context, els drets vulnerats.**

Fitxes “dret a dret”

Per facilitar l'aproximació als DH, podeu fer servir fitxes on apareguin els drets representats; això ens permetrà que entenguin els drets de manera diferent i així puguin expressar percepcions, problemàtiques i experiències. També podeu sortir a voltar per l'entorn de l'agrupament, buscant quins són aquells que “troben” i quins no.

De veure sense mirar, a mirar per veure: redescobrim el nostre entorn!

Aprendre a observar i “redescobrir” el nostre entorn és un repte quan no hi estem massa avesades, o quan hem “normalitzat” problemàtiques, per inèrcia o per costum. Amb l'activitat “Mirar per veure”, ens llançarem al repte d'una observació més conscient, que ens permeti fer-nos noves preguntes. Us proposem que amb la vostra unitat feu una sessió fotogràfica al vostre poble o barri. Què ens ensenyen les fotos? Veiem coses noves que abans no ens aturàvem a pensar?

Avis i àvies, savis i sàvies

Al barri i al poble, la gent gran ha viscut el pas del temps i amb aquest molts canvis polítics, socials, culturals. Com era el món quan ells i elles eren infants? I ara, què els indigna o els revolta? De ben segur que la seva visió i experiència ens sorprendrà! Com han canviat els drets al llarg del temps? Quins creuen que han millorat i quins han empitjorat? Fer una retrospectiva al passat ens serveix per veure allò que hem guanyat i el que hem perdut i ens pot ser útil per decidir per quin dret volem lluitar.

Taller de creació col·lectiva

Per a les adolescents i joves, un element motivador en la preparació és buscar que la fase d'anàlisi quedi plasmada en un “producte” de creació col·lectiva. Aquest producte podria ser un collage o mural, que inclogui objectes o elements de l'entorn i fotografies i que sumi a la decoració del cau; una infografia o bé mapa d'idees i conceptes clau, que ens faci memòria... I ara provem de decidir a quina part enfoquem el projecte. Quin és el dret més vulnerat al nostre entorn?

2.1.2 Mapa d'actors

		Actors		
		Aliats	Neutrals	Opositors
Nivell d'influència	Alt			
	Mitjà			
	Baix			

Cal tenir clar que els canvis ocorren quan convencem a persones, no podem convèncer a institucions en genèric. És més fàcil aconseguir el que volem si convencem aquelles persones que representen o tenen càrrecs en institucions que ens interessin.

Ens centrarem en aquells actors amb un nivell mitjà i alt d'influència, però no dedicarem gaire esforços a convèncer els opositors, sinó que ens enfocarem

als aliats i a convèncer els neutrals. Això vol dir que podem buscar actors rellevants en altres temàtiques que potser s'uneixen a la campanya i ens donen més força. A banda de **reconèixer actors aliats**, ens pot interessar **teixir aliances** estratègiques; això requerirà d'una banda reconèixer diferències (en objectius o maneres de treballar) però, d'altra banda, centrar-nos en allò que ens uneix estratègicament. Ens pot unir un objectiu comú de transformació, però també alguna fita en el projecte.

el nostre exemple

		Actors		
		Aliats	Neutrals	Opositors
Nivell d'influència	Alt	Sindicats de treballadors/es, alguns grups municipals i regidors/es específics, moviments socials (entitats ecologistes, feministes)...	Govern de la Generalitat i Administració Pública (ens podem fixar fins i tot en persones concretes!!!), mitjans de comunicació locals i comarcals, universitat i centres de recerca...	Alguns grups municipals i regidors/es, l'empresa que gestiona la fàbrica, Patronal...
	Mitjà	Famílies, l'agrupament d'EC, sindicats de pagesia...	Veïnat, centres educatius, associacions de botigues, altres col·lectius del territori...	Treballadors/es de la fàbrica...
	Baix	Organitzacions a nivell nacional...		

Actors i actrius, a escena!

El teatre de les oprimides ens inspira com a metodologia pedagògica crítica amb les desigualtats estructurals. Es comença la representació partint de situacions d'opressió que viuen les persones "oprimides", els drets de les quals són vulnerats sistemàticament. Les oprimides, però, no són "víctimes" passives, sinó que poden actuar per combatre les fonts d'opressió. Així doncs, **els rols** que proposa el teatre de les oprimides per posar-ho en escena són els següents: oprimida, aliada de les oprimides, opressora i còmplice de les opressores. Recordem treballar amb una mirada interseccional i tenir en compte les diferents opressions racials, capitalistes, patriarcals, etc.

Un exercici de TEATRE-IMATGE parteix de crear amb el cos una imatge congelada que representi una situació d'opressió (entre una o poques persones, i després se'n poden afegir més, que representin els diferents rols).

Per exemple, representem un cas de racisme o LGBTI-fòbia en què s'han vist vulnerats els nostres drets a la dignitat, el dret a la no-discriminació, el dret a l'expressió sexual o de gènere, i "congelem" aquesta situació quotidiana.

Llavors, ens preguntem:

Qui hi intervé?

Qui té un rol actiu en l'opressió i **qui** n'és còmplice, callant o mirant cap a una altra banda?

Qui més podria intervenir-hi i no ho fa?

Quin rol prenem nosaltres com a joves, com a filles, com a ciutadanes?

2.1.3 Les relacions de gènere

Fins ara hem analitzat el dret que volem defensar i els actors principals, però ho hem fet de forma neutra, com si el gènere no hi intervingués. No obstant això, la realitat ens diu que ningú no s'escapa de les relacions de gènere i, per això, ara cal que hi donem una segona volta i les analitzem! **Som-hi!**

Quina és la situació de la desigualtat de gènere al territori/context on defensarem el dret? Quins valors culturals sostenen les desigualtats de gènere? Com impacta en el nostre projecte? Com ens limita?

I a la nostra entitat?

Nosaltres desenvoluparem el projecte o campanya a favor del dret i volem que impacti per igual a homes i dones i que els canvis que proposem no reproduïxin rols de gènere. Ara bé, nosaltres també reproduïm rols de gènere a la nostra entitat? Revisem-nos o no serem gens creïbles ni transformadores!

Les relacions de gènere

Hi ha rols de gènere entre els nostres titulars de drets?

Quins rols de poder hi ha entre nens i nenes? Volem canviar la societat, però també hem de posar fre a les relacions de poder entre nosaltres! Durant tot el procés, com ho farem per revertir les relacions de gènere que de ben segur tenim?

En quin grau participen en tot el procés de creació, execució i avaluació del nostre projecte?

Encara que tot l'agrupament estiguem treballant per tirar endavant el projecte, no podem perdre de vista que cal garantir la igualtat entre gèneres durant tot el procés. Les nenes tenen poder de decisió? Tenim en compte la seva veu? Tenen presència pública igual que els nens?

Com els afecta la vulneració d'aquest dret a les nenes, dones i a altres col·lectius?

De quina manera diferenciada respecte als homes els afecta que no es garanteixi aquell dret? Cal que dediquem temps a investigar quins efectes diferenciats té, de ben segur que la mala qualitat de l'aire afecta de forma desigual a nens i nenes, malgrat hi hagi molts punts en comú!

el nostre exemple

La societat catalana és una societat masclista i basada en un sistema patriarcal, i com a tal hi prevalen els rols de gènere apresos i normalitzats, tal com ens ho mostren les violències masclistes, la precarització i feminització de la pobresa, la bretxa salarial, etc. També ens trobem en un context amb un moviment feminista fort que ha assolit avenços en polítiques públiques, així com l'acceptació d'una bona part dels discursos feministes.

El nostre municipi no n'és una excepció. S'hi reproduïxen a petita escala les mateixes desigualtats i, alhora, es compta amb múltiples veus feministes que hi intenten posar fre. Comptem amb un col·lectiu feminista al municipi així com moltes feministes que participen d'altres col·lectius, com és el nostre agrupament. Tot i així, som conscients que el nostre agrupament també reproduïx els rols de gènere entre infants, adolescents i joves, però hi estem treballant amb el suport d'EC per revertir-los.

“El reconeixement dels drets de les dones no és un favor: **és una obligació de l'estat**”

Berta Cáceres

El dret al medi ambient té impacte de gènere en múltiples formes.

En primer lloc, manquen estudis mèdics que identifiquin els efectes de la contaminació de l'aire de forma desagregada per gèneres. A nivell cultural, la sobreprotecció de les nenes es veu reforçada en casos de perill i de por, com la que es dona fruit de l'explosió. Així mateix, les nenes acostumen a tenir menys presència pública i legitimitat en qüestions mediambientals i en els espais científics, fet que genera referents masculins i perpetua la invisibilització de les dones científiques i activistes ecologistes. Així doncs, caldrà potenciar els referents femenins així com l'empoderament de les nenes, adolescents i joves perquè siguin visibles durant el nostre projecte i tinguin les mateixes possibilitats de participar i intervenir en la cerca d'una solució.

“Mai no ets massa petit per marcar la diferència.”

Greta Thunberg

Analitzem les relacions de gènere en el marc del dret que volem defensar

Revisem-nos!

La revisió és un exercici per a infants i adolescents, i també per a caps. Perquè, siguem totes sinceres: no sempre parem suficient atenció a aspectes de gènere al cau. Per revertir-ho, **la figura de l'observadora o "Fulard Lila"** pot ser útil: en assemblees, excursions i dinàmiques, aquesta persona observarà els diferents rols, la participació, els malestars i conflictes que puguin sorgir... per compartir-ho amb la resta, i dedicar-li cada dissabte un temps i atenció.

Aquest rol és necessàriament rotatiu! Així totes fem l'esforç de posar atenció a les desigualtats i discriminacions de gènere.

I si ens posem les ulleres liles, com veiem el món?

Creeu unes ulleres liles de cartró, feltre, o el material que desitgeu. Explicareu a la vostra unitat que aquestes ulleres et permeten veure molt millor com afecten les vulneracions de drets a homes, dones i altres identitats de gènere. Fet això, agafeu notícies que hàgiu buscat prèviament relacionades amb la temàtica del projecte: és moment que la unitat es pugui mirar aquestes **notícies amb les ulleres liles posades**. S'hi veuen novetats rellevants?

Abans de finalitzar, pot ser un bon moment per tornar al projecte i debatre si, des d'aquesta nova mirada, és pertinent reenfocar-lo o ajustar-lo per tal de no reproduir les desigualtats de gènere.

Creem espais no-mixtos: què passa a la unitat?

Si ja heu fet l'exercici del fulard lila o les ulleres, us proposem que us separeu en grups de persones d'acord amb la identitat de gènere (homes / dones / gènere no binari). Fet això, que cada grup es revisi en clau de gènere: el dret vulnerat que estem analitzant ens afecta? Ens afecta **de forma diferent** segons si hem estat educades com a homes o com a dones? Potser a l'agrupament ja genereu espais no-mixtos amb la vostra unitat. En qualsevol cas, per al vostre projecte aquesta pot ser una pràctica a repetir al llarg del temps per poder parlar, per exemple, de com se sent tothom amb el repartiment de rols i tasques.

Gènere i diversitats

Per atendre les qüestions de gènere del projecte i del dret que hem decidit treballar, hem d'entendre com afecta a homes i dones –no només persones cisgènere i heterosexuales, sinó també **transgènere i LGTBI+**. Per fer-ho, una bona opció és intentar parlar amb testimonis i les seves vivències concretes, per visibilitzar-les en el nostre disseny del projecte.

Pot ser que ens adonem que ens falten recursos i formació.

Documentem-nos amb fonts fiables, documentals i clips curts per a les diferents branques.

Si cal, **podem cercar suport extern** en entitats com el CNJC, que ofereixen formació feminista gratuïta!

2.1.4 Altres preguntes a fer-nos

Quins recursos, capacitats i poder d'incidir tenim? Quin poder tenen els nostres adversaris?

Quins riscos legals, vitals, econòmics... correm? Què ens pot passar? Pensem en el pitjor, planifiquem alternatives i protegim-nos!

Quines vulnerabilitats tenim i hem de tenir en compte? Com cuidem la pròpia diversitat?

Com comunicarem el projecte i com garantirem l'accés a la informació en tot el procés? Com vetllarem per representar la diversitat a la nostra comunicació?

És viable el nostre projecte en el context social i polític actual? En quin context social, econòmic, polític desenvoluparem el projecte? És un bon moment? Per què?

És viable el projecte tenint en compte les nostres capacitats i recursos? Com ho farem per cuidar-nos en tot el procés?

el nostre exemple

Tenim una capacitat d'incidir limitada, però alhora, tenim molta capacitat de mobilització, ja que som moltes famílies i aquestes formen part d'altres grups, per exemple l'escola i col·lectius culturals, cosa que ens pot permetre teixir aliances i tenir molta més força.

Per prevenir riscos, hem de comptar amb el suport de les famílies en tot moment, cal tenir-les informades i, alhora, oferir-los espais de participació. Així mateix, probablement moltes famílies treballen a la fàbrica i, per tant, cal que les demandes que fem no posin en risc la seva feina i hem de contemplar les seves veus com a persones coneixedores de la situació. Així doncs, és necessari que tinguem en compte les diferents situacions familiars, trajectòries activistes, ganes de participació i d'exposar-se. Cal trobar un punt en comú on tothom se senti còmode i no excedir-nos en les demandes o en les estratègies. Al cap i a la fi, estem aprenent en el procés i no ens centrarem només en els resultats!

Un altre risc que hem de valorar és fins a quin punt podem fer perillar les subvencions de l'Ajuntament (si en rebem), si el partit al govern és un opositor. Cal estar preparades per poder-hi donar resposta, però és més

important prevenir mantenint-hi relacions cordials i constants.

Ens plantejarem com comunicarem tots els avenços, per quins canals, com ens protegirem i, al mateix temps, com difondrem imatges on apareguin per igual nens i nenes, adultes i infants i tots els eixos de diversitat, sempre amb el seu consentiment. Aprendre a comunicar i a fer-ho de forma creativa com a part del projecte.

El projecte és idoni en el context actual, ja que l'explosió de la fàbrica ha posat sobre la taula el debat sobre la qualitat de l'aire i tothom n'està prenent consciència. El cau, com un actor més de la societat, ha de poder-hi dir la seva i treballar perquè s'escolti i contempli la veu d'infants, adolescents i joves.

Considerem que el projecte és viable, però és un repte per al nostre agrupament, ja que és la primera vegada que desenvolupem un projecte únic per a tot l'agrupament. Alhora, ho plantejarem com una prova pilot. Tanmateix, cal que trobem la manera de dur-lo a terme tenint en compte el nostre temps i recursos limitats i posant en valor la nostra força, que és la creativitat i el fet que treballem infants, adolescents, joves i famílies juntes.

2.2

Ara sí,
dissenyem
el nostre
projecte

2.2.1 Els objectius generals i específics

Després d'un procés participatiu amb els i les nostres titulars de drets, hem identificat quin és el dret vulnerat i de quina manera s'està vulnerant, i ara ja podem definir el nostre objectiu general i específic. Ha de ser curt i concís, no cal escriure textos llarguíssims.

A continuació en veureu un exemple ben senzill!

el
nostre
exemple

Objectiu general:

Contribuir a la realització del dret dels infants, adolescents i joves del municipi a gaudir d'un medi ambient sa, equilibrat i segur, així com gaudir de la biodiversitat present al món, i a defensar el sosteniment i continuïtat del seu entorn per a les generacions futures.

Objectiu específic:

Millorar la qualitat de l'aire que respiren infants, adolescents i joves al municipi.

Objectius com muntanyes!

Ja tenim el dret sobre el qual volem incidir per garantir-lo. Ara hem d'aconseguir plasmar-lo en objectius. Si bé en la nostra tasca escolta del dia a dia sovint generem objectius en base a valors que volem transmetre (esperit crític, respecte per la natura, respecte envers una mateixa...), en aquest cas enfocarem els objectius a incidir o garantir el dret que hem escollit.

Com? Dibuixem una serralada amb muntanyes de diferents alçades. És probable que partim d'objectius **massa idealistes** o idíl·lics, com ara "erradicar la fam al món", o "garantir el dret a l'alimentació sana i accessible per a tothom". Són muntanyes molt altes!

Observarem el nostre objectiu de partida i el col·locarem a la muntanya de l'alçada que li correspongui. Ens preguntarem: **com podem contribuir-hi en un grau més baix?**

Haurem de repetir aquest procés, passant de muntanyes a turons, fins que tinguem la serralada omplerta i determinem, juntament amb infants i joves, quin és el **punt adequat a les nostres forces i condicionants**. Aquest serà el nostre objectiu!

2.2.2 Els resultats esperats

Què és allò que volem assolir? Ara que ja hem definit el nostre objectiu general i específic, cal que pensem què volem assolir, quins resultats esperem obtenir de tot aquest projecte. Quins resultats s'han de donar perquè considerem que el projecte ha sortit bé?

Definim els resultats- Hem decidit que volem crear projectes que defensin drets, que treballin per revertir les relacions de poder entre gèneres, que promoguin la participació en totes les seves fases i generin una transformació social real. Així doncs, quan pensem i redactem els resultats esperats caldrà que reflecteixin tots aquests canvis que volem. Per tant, els resultats hauran de fer referència a:

**El respecte,
garantia
i protecció del
dret que volem
defensar**

**La reducció
de les
desigualtats
de gènere**

**L'empoderament
de les persones
titulars de drets
i l'enfortiment
de les seves
capacitats
d'incidència**

**La participació
de les persones
titulars de drets,
col·lectius
vulnerabilitzats
i titulars
d'obligacions**

el nostre exemple

El nostre projecte serà un èxit si assolim els resultats següents:

RE 1 Mecanismes públics, transparents i contrastats per verificar la qualitat de l'aire i els seus efectes en la ciutadania (desagregats per barris, gènere i edats) i en la biodiversitat del territori.

RE 2 Llistat de demandes, amb perspectiva de gènere, impulsades per infants, adolescents i joves per millorar la qualitat de l'aire al seu municipi.

RE 3 Accions de protesta liderades per nenes, adolescents i joves amb el suport de col·lectius diversos del municipi.

Pensem alguns resultats esperats més?

RE 4 ...

2.2.3 Els indicadors

Sovint ens oblidem de pensar els indicadors que ens han de servir per avaluar si hem assolit els resultats esperats. Tanmateix, **són cabdals perquè ens ajuden a saber si hem arribat on volíem o no**. Per això, nosaltres comencem pensant els indicadors, i ho fem juntament amb les persones titulars de drets. Després ja pensarem quines activitats fer per complir-los!

Per començar, cal saber que **hi ha moltes tipologies d'indicadors** segons què s'analitza, la clau està en combinar-los.

➔ De procés	Nombre d'accions de protesta impulsades per infants al municipi durant l'execució del projecte
➔ De resultat	Nombre d'infants que tenen malalties respiratòries al territori
➔ D'impacte	Percentatge de reducció en del nombre d'infants que tenen malalties respiratòries al territori
➔ Estructurals	Ratificació de protocols per a la protecció de la qualitat de l'aire
➔ Qualitatiu	Grau de capacitat de les nenes de decidir les activitats del cau
➔ Quantitatiu	Percentatge d'homes al cau en relació al de dones
➔ Mixt	Percentatge de dones a l'àrea econòmica de l'agrupament i amb capacitat de decisió real

Definir els indicadors és una acció política, ja que els indicadors marquen allà on posarem el focus i allò que volem aconseguir, per això cal que les persones titulars de drets hi diguin la seva. Allò que no s'avalua o que no té indicador és allò que per a nosaltres no és prou rellevant. Així doncs, altra vegada, hem de pensar els indicadors en clau de l'Enfocament de Gènere i Basat en Drets Humans.

Quan treballem amb infants no podem esperar que redactin indicadors de forma tècnica, però fer-los participants del procés de pensar i definir el nostre projecte ja és un canvi substancial. Hem d'escoltar-los per saber què volen assolir i els podem preguntar com podrem comprovar si ho hem aconseguit.

Llista per verificar si hem elaborat uns bons indicadors:

Els indicadors:

- Fan referència al **dret** que volem defensar.
- Tenen perspectiva de **gènere**.
- Mesuren si els titulars d'obligacions estan **respectant**, protegint i garantint el dret.
- Mesuren el **procés d'empoderament** de les persones titulars de drets.
- Mesuren el **grau de participació** de les persones titulars de drets durant tot el projecte.

el nostre exemple

El disseny: els indicadors

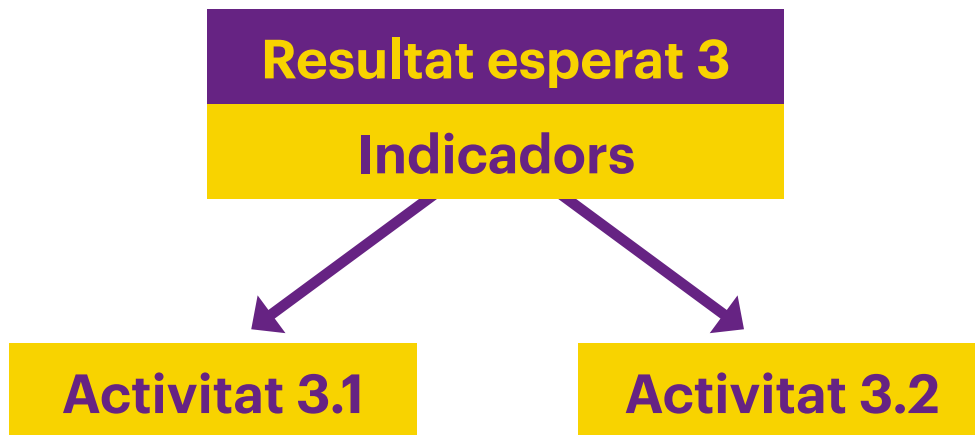
Resultat Esperat 3: Accions de protesta liderades per nenes, adolescents i joves amb el suport de col·lectius diversos del municipi	Tipologia	Com respon a l'EGiBDH
INDICADOR 1 Col·laborem amb almenys 2 entitats del municipi, sent una feminista, al llarg de tot el projecte	- De procés - Qualitatiu	Té perspectiva de gènere i fa referència a l'empoderament dels titulars de drets
INDICADOR 2 Les nenes del cau són portaveus en almenys el 50% de les aparicions públiques o en mitjans	¿?	¿?

2.2.4 Les activitats

Ara sí que ja podem pensar les activitats, i no abans!

La majoria de vegades comencem pensant les activitats que volem fer i llavors pensem com encabir-les en el nostre projecte educatiu. Malgrat ser molt més ràpid, no genera canvis transformadors ni a llarg termini treballar d'aquesta manera. **Hem de tenir clar que necessitem anar a poc a poc per arribar lluny!**

Les **activitats** TAMBÉ s'han de pensar **en clau d'EGiBDH**

Accions de protesta liderades per nenes, adolescents i joves amb el suport de col·lectius diversos del municipi

el nostre exemple

Activitat per Follets Imagina un cel blau

Amb diferents materials reutilitzats, cosim un cel gegant de color blau, a mode de mosaic on tothom hi suma la seva peça. Amb l'ajuda de les famílies, ho pengem en un espai públic o a la façana del cau. Ho acompanyem de dibuixos dels infants on expliquen quin cel volen i els repartim a la gent del carrer. El dia que pengem el cel, convidem a regidors i regidores del consistori, altres entitats, la premsa local i comarcal i altres actors clau que hem identificat. En fem difusió a les xarxes.

Activitat per Llops Quina olor fa el nostre cel?

Fem una excursió per intentar captar l'olor del nostre aire. Podríem fer-ne una colònia? Qui se la posaria? Juguem amb elements de la natura per crear l'olor que volem, l'envasem en pots de vidre que portem de casa, l'etiquetem amb un nom creatiu i la repartim al carrer, explicant per què ho fem. També podem enviar uns quants potets a l'Ajuntament o a actors clau amb un missatge, fer-ne difusió a les xarxes i als mitjans de comunicació locals i comarcals, amb el suport d'altres entitats del municipi.

Ep!

**Tot això són
idees que ha de
validar el grup!**

Activitat per Raiers **Distopies, ciència ficció i la nostra realitat**

A partir de pel·lícules, sèries o novel·les distòpiques que hagin vist o llegit, ideem la nostra pròpia pel·lícula, sèrie o novel·la distòpica aterrada a la nostra realitat i al tema que estem treballant. Produïm aquest contingut i preparem una presentació dels resultats (al teatre del poble, a una llibreria...) i hi convidem els actors clau. En tot el procés hi involucrem les famílies i altres organitzacions aliades que ens ajudaran a fer-ho més extensiu i a donar-hi més impacte.

Activitat per Pioners **Artivisme pel medi ambient**

A partir de la recerca que duem a terme, descobrim campanyes creatives i que han tingut impacte i organitzem un taller d'*artivisme*. Pensem formes creatives de fer sentir la nostra veu i ho duem a terme al carrer o a les xarxes socials, comptant amb el suport i participació d'altres entitats del poble.

2.3

L'hora de la veritat,
implementem el nostre
projecte!

Per fi ha arribat el moment de posar en marxa el projecte!

Abans de llençar-nos a l'aventura, repassem una última llista per assegurar-nos que ho tenim tot controlat. **La revisió final!**

- 1** Tenim un **grup implicat i divers** pel que fa a la identitat de les persones i també pel que fa als seus rols (nens, nenes, noies, nois, caps, famílies...).
- 2** Tenim un **grup coordinador** on hi ha representades les persones titulars de drets i on evitem reproduir rols i discriminacions.
- 3** Hem establert **mecanismes de participació democràtica i igualitària** durant tot el projecte per garantir un rol actiu dels col·lectius vulnerabilitzats.
- 4** Hem establert **mecanismes per fer un seguiment** constant del projecte i de forma participada.
- 5** Hem previst **espais de cures i de gestió de conflictes**.
- 6** Hem establert mecanismes per anar **comunicant els avenços** que fem a totes les persones involucrades en el projecte i per rebre els seus comentaris.

2.4

AVALUEM els errors, celebrem els èxits i SEGUIM!

L'avaluació continuada és cabdal per adonar-nos de si el nostre projecte necessita canvis, i una avaluació final és imprescindible per definir els futurs passos i rendir comptes amb titulars de drets, d'obligacions i responsabilitats.

5 pautes per dur a terme una bona avaluació:

Tenim els indicadors a mà i en fem seguiment continuat, no ens esperem fins al final!

Les persones titulars de drets participen en tot moment del procés d'avaluació.

Avaluem sempre tenint en ment la defensa del dret vulnerat.

Avaluem sempre tenint en ment la nostra voluntat de transformar les relacions de poder a fora i a dins de l'entitat.

El procés és tan important o més que el resultat! Revisem tot el procés, també la gestió dels conflictes i les cures!

	En el disseny	En la implementació	En els resultats
El projecte ha assegurat la participació i la inclusió de les persones titulars de drets			
El projecte ha promogut la igualtat i no discriminació			
El projecte ha generat transformacions socials a favor de l'equitat			
Les persones titulars de drets han augmentat el seu empoderament			
El nostre projecte ha tingut impacte en la defensa del dret vulnerat			
Els titulars d'obligacions i de responsabilitats han rendit comptes			

Aquest quadre, creat per l'Institut de Drets Humans de Catalunya, és una molt bona eina per recollir l'avaluació final del nostre projecte. Podem omplir els buits amb informació detallada, o amb colors a mode de semàfor, però sempre ho farem a partir dels comentaris i debats que haurem tingut amb les persones involucrades en el projecte.

3

3.1

Com sobreviure
al **canvi**

No us atabaleu!

Aquest enfocament requereix temps per pair-lo i entendre'!

Podeu començar fent petits canvis en la vostra forma de treballar i mica en mica anar-vos atrevint a plantejar un projecte seguint totes les pautes d'aquesta guia. L'enfocament de gènere també vol dir celebrar els èxits i els fracassos, i saber que de tot se n'aprèn.

**Recordeu que el procés és
més important que el resultat,
cuidem-nos en tot moment
i aprenem juntes!**

3.2

Recursos que cal tenir a mà

Recull de Tractats Internacionals i Carta de Drets Humans

Oficina de l'Alt Comissionat de Nacions Unides per als Drets Humans

L'aplicació de l'Enfocament de Gènere i Basat en els Drets Humans en la cooperació per al desenvolupament (EGiBDH)

Institut de Drets Humans de Catalunya

>>>> Vídeo resum

Guia metodològica: ciutat de drets humans

Ajuntament de Barcelona

COMPASS: manual de educació en los derechos humanos con jóvenes

Consell d'Europa

Recursos que cal tenir a mà

COMPASITO: manual de educación en los derechos humanos para niños/as

Consell d'Europa

>>>> Petit Compass, activitats per treballar els drets humans amb infants

Consell d'Europa

Com fer incidència sense morir en l'intent

Consell Nacional de la Joventut de Catalunya

Perspectiva feminista i ètica de la cura. Guia d'autodiagnosi per a organitzacions

Lafede.cat

Regenerem-nos, guia d'autodiagnosi de gènere per a entitats

Consell Joventut de Barcelona

Amb la col·laboració de:

Amb el suport de:

escoltes catalans

l'associació laica de l'escoltisme català